

NE KADAR GÜÇ, O KADAR HAK

2 Haziran 2021

Yıldırım Koç

Türk-İş ve Hak-İş, kamu kesiminde 700 bin dolayındaki işçiyi ilgilendiren toplu sözleşme görüşmelerine ilişkin ortak tekliflerini 31 Mayıs günü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin'e verdi.

Teklifte önemli talepler uygun bir biçimde ifade edilmiş. Ben iki noktaya dikkatleri çekmek istiyorum.

TÜİK'İN TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSLERİNİ İŞÇİ, MEMUR, EMEKLİ ÖRGÜTLERİ DENETLEYEBİLMELİ

Ücret zamlarına ilişkin teklifte, her zaman olduğu gibi, TÜİK'in Tüketici Fiyatları Türkiye Geneli Endeksi temel alınmış. Ücret zamlarında TÜİK'in TÜFE verilerinin temel alınması uygulaması hem kamu kesiminde, hem de özel sektördeki toplu iş sözleşmelerinde yaygın düzenleme.

Ancak Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine, özellikle tüketici fiyatlarına ilişkin verilere güven ciddi biçimde yıprandı. Ayrıca işçilerin tüketim kalıbı ile, gelir düzeyi çok daha yüksek olan toplumsal sınıfların tüketim kalıpları birbirinden farklı. Fiyat endeksleri de bu nedenle farklı oluyor.

TÜİK'in tüketici fiyatları endeksi ücret zamlarının belirlenmesinde son derece önemli; ancak tüketici fiyatları endeksinin hazırlanmasında işçilerin, memurların, emeklilerin denetleme yetkisi yok. TÜFE yalnızca işçileri değil, aynı zamanda memurları ve emekli-dul-yetimleri de doğrudan ilgilendiriyor.

Kamu toplu sözleşme görüşmeleri bu konuda önemli bir fırsat sağlayabilir. Türkiye'de geçtiğimiz yıllarda kamu toplu sözleşme görüşmelerinin kapsamındaki işçi sayısı 200 bin civarındaydı. 2018 yılı Nisan ayında kadroya geçirilen taşeron işçileriyle birlikte bu kez 700 bin işçinin ücret ve diğer haklarının belirleneceği bir süreç yaşıyoruz. Ayrıca Türk-İş ve Hak-İş'in bu süreçte birlikte hareket etmesi de son derece önemli.

Kanımcı böylesine büyük bir güç bir araya getirilmişken, temel taleplerden biri, TÜİK'in tek taraflı olarak belirlediği ve güvenilirliği ciddi biçimde sarsılmış olan tüketici fiyatları endeksinin hazırlanma sürecine işçi, memur ve emekli örgütlerinin temsilcilerinin katılması ve bu toplum kesimleri için,

onların tüketim kalıplarına uygun, ayrı bir tüketici fiyat endeksinin belirlenmesidir. Böylece ücret, aylık ve emekli-dul-yetim aylığı artışları daha gerçekçi bir temelde gerçekleştirilebilecektir.

Böyle bir talebin öne çıkarılması, milyonlarca işçiyi, memuru, emekli-dul-yetimi ortak bir amaç doğrultusunda bir araya getirecektir.

HAKLI OLAN DEĞİL, GÜÇLÜ OLAN HAK ALIR

Türk-İş ve Hak-İş'in ortak talepleri son derece önemlidir; ancak merkezi yönetim bütçesinin giderek daha da artan sıkıntıları karşısında yetkilileri ikna etmek için hangi güç nasıl kullanılacaktır?

Yakında bir milletvekili genel seçimi gözüküyor. İşçiler siyasi alandaki güçlerini kullanamayacaklar.

İşçilerin tüketici olarak güçleri de bu pazarlık sürecinde etkisiz.

Geriye güç kaynağı olarak mitingler, yürüyüşler, grevler kalıyor.

1993-2003 döneminde Türk-İş Genel Başkan Danışmanı olarak birçok mitingin ve kapalı salon toplantısının düzenlenmesinde ve Türkiye tarihinin en büyük grevleri olan 1995 grevlerinin hazırlanması ve gerçekleştirilmesinde görev yaptım. Koalisyon hükümetlerinin olduğu dönemlerde bunlar nispeten daha kolaydı. Günümüzün yetkililerinin bunlara izin verme olasılığı pek yüksek gözüküyor. Sendika üyesi işçilerin satınalma gücünde önemli bir düşme de olmadığından, tabandan böyle bir baskı da yok.

Tüm bu etmenleri dikkate aldığımda, Türk-İş ve Hak-İş'e başarılar diliyorum, ama talepler güzel olsa da işleri epey zor gözüküyor.